

Flüt Eğitimi'nde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Bir Durum Analizi

A Situation Analysis on Teaching Tongue Techniques in Flute Education

Merve KARALI¹

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Muğla, Türkiye

Gülce COŞKUN ŞENTÜRK²

²Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı, Muğla, Türkiye

öz

Bu araştırma, flüt eğitiminde kullanılan dil tekniklerinin öğretimine yönelik var olan durumun analiz edilmesini amaçlamaktadır. Betimsel temelli nitel bir çalışma olan araştırmada; nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmış ve bu doğrultuda veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim dallarında görev yapmakta olan flüt eğitimcileri oluşturmaktadır. Buradan hareketle araştırma izni alınan üniversitelerin Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim dallarında görev yapmakta olan tüm flüt eğitimcilerine ulaşılmış ve araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyen 12 flüt eğitimcisi ile araştırma gerçekleştirilmiştir. Görüşme formu ile elde edilen veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir.

Araştırmanın sonucunda; katılımcıların flüt dersi program içeriğinde dil teknikleri konusuna sekiz dönem boyunca yer verdiği, bazı katılımcının dil tekniğinin öğretiminde "gösterip yaptırma yöntemi" kullandığı, bazı katılımcıların ise "anlatım yöntemi" ni kullandığı, flüt eğitimcilerinin birçoğunun dil tekniğinin öğretiminde materyal kullanmadığı, flüt eğitimcilerinin çoğunlukla "tu", "tu-ku", "tu-ku-tu" heceleme tercih ettiği, dil tekniğinin öğretiminde kaynak kitap olarak en çok "Taffanel" metodunun tercih edildiği ve hiçbir eğitimcinin Türkçe metot kullanmadığı, dil teknikleri konusu kapsamında karşılaşılan problemlerin sıklıkla "el ve dil koordinasyonundan" kaynaklandığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Flüt Eğitimi, Dil Tekniği

ABSTRACT

This research aims to analyze the existing situation regarding the instruction of language techniques used in flute education. It was a descriptive-based qualitative study conducted using the case study pattern one of the qualitative research methods; therefore, a semi-structured interview form was prepared as the data collection tool.

The study group of the research consists of flute educators working in Music Education Departments of Education Faculties in Turkey. Accordingly, all flute teachers teaching in the Departments of Music Education affiliated with the Faculties of Education at the universities that approved the study were contacted, and the study was conducted with 12 flute teachers who voluntarily agreed to participate. The data obtained with the interview form were analyzed by content analysis.

The study concluded that all twelve participants included the topic of tongue techniques in the flute curriculum for eight semesters. Some participants used the "demonstration method" while others used the "lecturing method" to teach tongue techniques. Most of the flute teachers did not utilize teaching materials for tongue technique instruction. The syllables "tu, tu-ku, tu-ku-tu" were commonly used by flute teachers. The "Taffanel" sourcebook was the most frequently used resource for teaching tongue techniques. None of the teachers employed Turkish methods, and the problems encountered in relation to tongue techniques were often attributed to issues with hand and tongue coordination.

Keywords: Flute, Flute Education, Tongue Technique

Açıklama: Bu araştırma, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda kabul edilmiş olan "Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Durum Analizi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Geliş Tarihi/Received 26.04.2024
Revizyon Talebi/Revision Requested 17.09.2024
Son Revizyon/Last Revision 30.09.2024
Kabul Tarihi/Accepted 14.10.2024
Yayın Tarihi/Publication Date 31.10.2024

Sorumlu Yazar/Corresponding author:

Merve KARALI

E-mail: merfekarali@gmail.com

Cite this article: Karalı, M., & Coşkun Şentürk, G. (2024). A situation analysis on teaching tongue techniques in flute education. *Art Vision*, 30(53), 175-186.

<https://doi.org/10.32547/artvision.1473947>

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Giriş

Flüt bugün kullanılan formuna ulaşıncaya kadar doğada bulunan bambu kamışlar, hayvan kemikleri gibi malzemelerden üretilmiştir. 20. yüzyıla kadar olan süre zarfında farklı malzemelerden üretilen flüt üzerinde bir çok yapısal değişikliğin de olduğu bilinmektedir. Bilgin ve Şentürk (2019), Bulut (2017), Yapalı (2015), Üstün (2012) ve Öner (2011) araştırmalarında flütün çok eski bir çalgı olduğunu, eski çağlarda insanların flüt yapımında materyal olarak deniz kabukları, ağaç kovukları, hayvan boynuzları gibi doğada bulunabilecek materyallerden yararlandığını, insanların zaman içerisinde yeni tanıştığı malzemelerle de üfleme eylemini gerçekleştirmeye çalıştıklarını ve bu materyallerin üzerinde delikler açarak tını değişiklikleri yapmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Flüt'ün bu köklü geçmişi, köklü bir eğitim sürecini de beraberinde getirmektedir. Ülkemizde müzik eğitimi kurumlarında yaygın olarak eğitimi verilmekte olan enstrümanlardan biri flüt' tür. "Flüt eğitimi bireysel çalgı eğitiminin bir kolu olup öğretmen ve öğrenci arasında birebir gerçekleşen ve planlı olarak yürütülen eğitim sürecidir. Bu süreç içinde öğrenci flüt hakkında teknik bilgi ve beceriler kazanmaktadır" (Yayla, 2000, s. 10).

Flüt eğitiminde, doğru duruş ve tutuş pozisyonu, nefes tekniği, dudak pozisyonu, iyi bir tona sahip olma, doğru boğumlanma (artikülasyon), dil teknikleri, (tek dil, çift dil, üçlü dil, kurbağa dili) parmak tekniği, gamların seslendirilmesi, vibrato, entonasyon teknikleri, öğrenciye kazandırılmak istenen teknik ve müzikal davranışlardır. Bu temel tekniklerden biri olan dil tekniği, bağısız çalınması gereken durumlarda notaları birbirinden ayırabilmek ve net bir şekilde belirtebilmek için kullanılmaktadır. Dil tekniğinin uygulanmasında dilin hareket şekli, dilin vuruş yeri, dil vururken kullanılan heceler, parmakların dil vuruşlarıyla doğru orantılı olarak koordineli hareket etmesi, dil vurma sırasında dudak pozisyonunun korunması, seslendirme sırasında karşılaşılan farklı gruplanan tartım kalıplarında hangi dil tekniğinin (tek dil, çift dil, üç dil) tercih edileceğinin belirlenmesi oldukça önemlidir. Flütte en yaygın olarak kullanılan dil tekniklerinden tek dil tekniği, çoğunlukla yavaş veya orta hızlı motiflerde kullanılmaktadır. Toff (2012, s. 118) tek dil tekniğinin esnek bir yapıya sahip olduğunu ve bu sayede tek dilin birçok varyasyona izin verdiğini söylemektedir. Seçkin'e (2020, s. 306) göre flütte ton ve uzun ses çalışmalarına başlandığı zaman ilk çalışılması gereken artikülasyon çalışması, " tek dil" vuruşu uygulamasıdır. Tek dil çalışmasındaki en önemli hususlardan biri hava akışını bozmamak ve dilin kontrolünü iyi sağlayabilmektir. Ağız içerisinde dilin konumu hava akışını bozmayacak şekilde olmalı ve çıkan havayı engellememelidir. Hava akışını engellemek için ise; dilin

uç kısmı sivri olmalı ve diş ile damağın arasında konumlandırılmalıdır. Çift dil tekniği, tek dil tekniğiyle bağlantılı olarak kullanılmaktadır. Tek dilin doğru bir şekilde uygulandığı ve çalışıldığı durumlarda, çift dil tekniğiyle karşılaşılan zorlukların daha kolay aşılacağı görülür. Wye'a (2014) göre tek dil çalışması tam öğrenilmeden çift dil çalışmasına geçilmemelidir. Üstün'e (2012, s. 115) göre, çift dil tekniği, tek dilin yavaş kaldığı ve pasajların hızlandığı zamanlarda kullanılır. Toff'a (2012, s. 120) göre, çift dil tekniği vurgulu ve vurgusuz notalar için kullanılan bir tekniktir ve keman yayının yukarı ve aşağı hareketlerine benzerlik gösterir. Çift dil tekniğinde, dilin itme ve çekme hareketleri kullanılır, yalnızca itme hareketi kullanılmaz. Tek dil tekniğinde "tu-tü-du-dü" gibi heceler kullanılırken, çift dil tekniğinde "tu-ku, tü-kü, du-gu, dü-gü" gibi heceler kullanılır. Üç dil tekniği ise, çift dilden farklı olarak dilin itme, çekme ve tekrar itme hareketiyle oluşmaktadır. Çift dilde "tu-ku, tü-kü, du-gu, dü-gü" vb. heceler kullanılırken, üç dilde "tu-ku-tu, tü-kü-tü, du-gu-du, dü-gü-dü" vb. heceler kullanılır. Flüt çalmada en yaygın olarak kullanılan temel dil tekniklerinin yanı sıra modern flüt tekniklerinde "flutter tongue" (kurbağa dili) de kullanılmaktadır. Kurbağa dili, Toff'a (2012) göre flütçünün artikülasyonuna eklediği en yeni tekniktir. Toff, kurbağa dilinin ilk olarak Richard Strauss'un Don Quixote (1896-97) eserinde kullanıldığını, kurbağa dilinin iki ve üç dil tekniklerinden farklı olarak müziğin hızının gerektirdiği ve icranın takdirine bağlı olarak tek dil yerine kullanıldığını ve çeşitli şekillerde ifade edilebilen notalı bir artikülasyon olduğunu söylemiştir.

Bu bağlamda dil tekniğinin; flüt eğitiminin en temel teknik çalışmaları arasında yer aldığı ve hedeflenen davranışların kazanılmasında önemli rol oynadığı düşünüldüğünde, dil tekniğinin öğretim sürecine yönelik olarak detaylı ve güncel bir araştırma yapılmasının gerekli olduğu düşünülmüştür. Buradan hareketle literatür taraması yapıldığında flüt eğitimi süreçlerinde dil tekniklerine yönelik yapılan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu tespit edilmiştir (Kurtaslan, 2004; Jaçe, 2019; Üstün, 2012; Kurtaslan ve Ergan, 2011; Cüceoğlu Önder, 2012a; Şenol Sakin, 2018; Pietersen, 2010). Ulaşılabilen sınırlı sayıda çalışmada da; dil tekniği konusunun, flüt eğitiminde temel teknik çalışmaların bir alt başlığı olarak incelendiği tespit edilmiş ve bu bağlamda doğrudan dil tekniği başlığı özelinde yapılan çalışmaların oldukça az sayıda olduğu saptanmıştır. Bu kapsamda araştırmada flüt eğitiminde kullanılan dil tekniklerinin öğretimine yönelik var olan durumun; öğretim yöntemleri, metotlar, karşılaşılan problemler ve çözüm önerileri vb. boyutlarıyla detaylı olarak analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yer verilmiştir.

1. Öğretim elemanları flüt dersi program içeriklerinde dil tekniği konusuna ne ölçüde yer vermektedir?

2. Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretimine yönelik uygulanan yöntemler nelerdir?
3. Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretimine yönelik kullanılan metotlar nelerdir?
4. Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan problemler nelerdir?
5. Öğretim elemanlarının dil tekniklerinin öğretiminde karşılaştıkları problemlere yönelik çözüm önerileri nelerdir?
6. Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik olarak öğretim elemanlarının ilgili literatürü takip etme ve literatüre katkı sağlama durumları nasıldır?

Araştırmanın; dil tekniklerinin öğretimine yönelik uygulanan yöntemlerin belirlenmesi, dil tekniklerinin öğretimine yönelik kullanılan metotların saptanması, öğretim süreçlerinde karşılaşılan problemlerin ve bu problemlerin çözümüne yönelik önerilerin tespit edilmesi, bu kapsamda flüt eğitiminde dil çalışmalarının önemine dikkat çekmesi açısından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli (Deseni)

Araştırmada; nitel araştırma yöntemlerinden «Durum Çalışması Deseni» kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2005)'e göre nitel araştırmayı, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir süreç" olarak tanımlamaktadır.

Aytemur (2022), araştırmalarda kişi sayısından ziyade, araştırma sorusuna en zengin veriyi sağlayacak stratejilerin izlenmesinin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Araştırma, flüt eğitimcilerinin dil teknikleri öğretimine yönelik mevcut uygulamalarını incelemeyi amaçladığı için, flüt eğitimi veren uzmanlar bu konuda en anlamlı ve zengin veriyi sağlayabilecek grubu oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında, Türkiye'deki 41 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı incelenmiş ve bunlardan 6'sının aktif olmadığı, 7'sinde ise flüt eğitimcisinin bulunmadığı belirlenmiştir. Geriye kalan 28 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı için gerekli izinler alınmış, ancak bazı flüt eğitimcileri görüşmeyi kabul etmemiş, bazılarına ise ulaşamamıştır. Nihayetinde, izin belgeleri alınan ve çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden 12 flüt eğitimcisi, araştırmanın çalışma grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak görüşme tekniği kapsamında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim dallarında görev yapmakta olan flüt eğitimcilerine uygulanan 14 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme

formunda; dil tekniklerinin öğretimine yönelik kullanılan metotların, dil tekniklerinin öğretiminde uygulanan yöntem ve tekniklerin, eğitim sürecinde karşılaşılan problemlerin tespit edilmesine yönelik sorulara yer verilmiştir. Hazırlanan görüşme soruları öncelikle alan uzmanlarına sunularak uzmanların görüşleri alınmış ve dönütler doğrultusunda sorular yapılandırılarak araştırmaya ilişkin yarı yapılandırılmış görüşme formuna son hali verilmiştir.

Araştırma, 19 Şubat 2021'de 210051/68 numaralı karar ile Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi etik kurulu tarafından yayın etiğine uygun bulunmuştur. Bu kapsamda gerekli resmi izinleri alınmış olan kurumların müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapmakta olan flüt eğitimcileri ile çevrimiçi görüntülü görüşme platformlarında (zoom vb.) görüşmeler yapılmıştır. Araştırmanın amacı, kapsamı ve görüşme sorularının içeriği hakkında bilgilendirme yapılmış ve görüşme tarihi için randevu oluşturulmuştur.

Araştırmada yapılan görüşmelerde; görüşmenin amacı, görüşmenin gizlilik ilkesi ve araştırmacıların isimlerinin deşifre edilmeyeceği konusunda katılımcılara bilgi verilmiştir. Katılımcıların onayı ile ses ve video kayıtları alınarak görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler ortalama 30-60 dakika arasında değişen sürelerde gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında flüt eğitimcileri ile çevrimiçi görüntülü görüşme platformlarında (zoom vb.) gerçekleştirilmiş oturumlarda görüşme formu uygulanmış ve tüm görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Görüşme sonrasında elde edilen kayıtlar metin haline dönüştürülmüştür. Katılımcılar, "K1", "K2", "K3" vb. şeklinde kodlanmıştır. Veriler, katılımcıların verdikleri cevaplar doğrultusunda kategorilendirilerek tablolandırılmıştır. Aynı zamanda katılımcıların bazı ifadelerine doğrudan aktarımla yer verilmiştir.

Görüşme formu ile elde edilen veriler içerik analiziyle analiz edilmiştir. Yıldırım ve Şimşek (2005)'e göre; içerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini, bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir.

Tavşancıl ve Aslan'a (2001) göre içerik analizi; "Sosyal gerçekliği araştıran nesnel, sistematik, tümdengeliye dayalı okuma aracı olarak önceden belirlenen ölçütlere göre kavramlardan, metinlerden, sözlü veya yazılı materyallerden anlamlar çıkarmayı amaçlayan metodolojik araç ve teknikler bütünüdür. Planlama aşamasında zayıf olarak görülse bile uygulamada etkili ve ilginç sonuçlar vermektedir. Niceli nitele dönüştürebilmeyi, yazılı metinden hareketle yazılı olmayan mesajlara ulaşabilmeyi sağlayan çok işlevli ve giderek gelişen bir tekniktir" (s. 21-22).

"İçerik analizi yapmak için öncelikle analiz edilecek bir materyal kümesi belirlenmekte ve ardından içeriğin

belirli yönlerini kaydetmek için bir sistem oluşturulmaktadır. Belirlenen bu sistemde belirli kelimelerin veya temaların ne sıklıkta görüldüğü sayılmaktadır. Bulguların sistematik olarak kaydedilmesinden sonra genellikle bu bulgular grafikler veya çizelgeler yardımıyla ortaya konmakta ve analiz edilmektedir “ (Alanka, 2024, s. 72).

Nitel çerçevedeki bu araştırmada toplanan veriler, olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması için içerik analizi ile temalara ayrılmıştır. Araştırmacılar tarafından görüşbirliğiyle ulaşılan tema ve alt temalar tablolarla ifade edilmiştir. Aynı zamanda veriler betimsel anlatımla doğrudan alıntılara yer verilerek sunulmuştur.

Bulgular

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğretim elemanları flüt dersi program içeriklerinde dil tekniği konusuna ne ölçüde yer vermektedir? alt problemine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1

Öğretim Elemanlarının Dil Tekniklerinin Öneme İlişkin Görüşleri

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Dil Tekniğinin Önem Derecesi	Çok Önemli	K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7 K8 K9 K10 K11 K12	12

Tablo 1’de öğretim elemanlarının flüt eğitiminde dil tekniklerinin önemine ilişkin görüşleri yer almaktadır. Tabloda dil tekniğinin öğretiminin tüm katılımcılar tarafından çok önemli olduğu belirlenmiştir. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K3: Dil tekniği flüt eğitiminin en önemli “olmazsa olmaz” çalışmasıdır. Dilin tekniği eserin ifade ediliş şeklini, hızını müzikal gücünü belirler.

K5: Dil tekniği flüt eğitiminin en temel çalışmalarından biridir.

Tablo 2

Öğretim Elemanlarının Dil Teknikleri Öğretiminin Niçin Önemli Olduğu Hakkındaki Düşünceleri

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Dil Tekniğinin Öneminin Nedeni	Müzikal Açıdan	K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7 K11 K12	9
	Artikülasyon Açısından	K9 K10 K12	3

Tablo 2’de dil teknikleri öğretiminin neden önemli olduğu sorusuna yönelik cevaplar yer almaktadır. Araştırmaya katılan dokuz katılımcı dil teknikleri öğretiminin (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K11, K12) müzikal açıdan önemli olduğunu, üç katılımcı da (K9, K10, K12) artikülasyon açısından önemli olduğunu ifade etmiştir.

K9: Dil tekniğinin flüt eğitiminde öğretilmesi gereken önemli bir tenik olduğunu düşünüyorum. Dil tekniğine hakim olan

öğrencilerin seslendirmelerinde eserlerin artikülasyonlar açısından anlaşılabilirliği arttırmaktadır.

K6: Eserlerin müzikal olarak seslendirilmesi için dil hakimiyet oldukça önemlidir. Hakimiyet ne kadar fazlaysa anlatım o kadar güçleniyor.

Tablo 3.

Öğretim Elemanlarının Flüt Dersi Program İçeriklerinde Dil Teknikleri Konusuna Yer Verme Durumları

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Dil Tekniği Konusuna Program İçeriğinde Yer Verme Durumu	Yer Vermemekteyim	K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7 K8 K9 K10 K11 K12	11
	Yer Vermemekteyim	K12	1

Tablo 3’te program içeriklerinde dil tekniği konusuna on bir katılımcı (K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11) yer vermekteyim derken, bir katılımcı (K12) program içeriğinde dil teknikleri konusuna yer vermediğini ifade etmiştir. Dil tekniği konusuna program içeriğinde yer veren ve yer vermeyen katılımcılardan bazılarının görüşleri doğrudan alıntılama yapılarak aşağıda aktarılmıştır.

K.3: “Dil teknikleri diğer bütün üflemleri sazlarda olduğu gibi bizim için önem taşıyor. Birkaç sebep söylenebilir. Bunlardan en önemlisi dilin müzik cümlelerini ifade etmede önemi var. Bağ olamayan yerleri ayırmamızda vurgulu çalmamız gereken yerler için önem taşıyor. Aslında dil yaylı enstrümanlardaki gibi arşe görevini üstleniyor. Dolayısıyla çok önemli bir unsur bizim için.”

K.12: “Yer vermemekteyim. Pandemi sürecinde öğrenciler gerilediği için bu süreçte sadece tek dil çalışması yapabildik. Diğer derslerimizde diyafram çalışması, ses çalışması yaptık. Onun haricinde çift dil ve üç dile hiç değinemedim. Çift dili de en son 5 sene önce çalıştırdım. Ama bu zamana kadar hiç üç dil çalışması yaptırmadım. O seviyede bir öğrenci gelmedi.” diye ifade etmiştir.

Tablo 4.

Öğretim Elemanlarının Flüt Dersi Program İçeriklerinde Dil Teknikleri Konusuna Yer Verme Sıklıkları

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Dil Tekniği Konusuna Yer Verilen Sıklık Dereceleri	Bütün Dönemler	K1 K3 K4 K5 K6 K8 K9 K10 K11	9
	Öğrencinin Hazır Bulunuşluğu	K2 K7	2

Tablo 4 incelendiğinde; dokuz katılımcı (K1, K3, K4, K5, K6, K8, K9, K10, K11) bütün dönemlerde dil teknikleri konusuna değindiğini ifade ederken, iki katılımcı (K2, K7) dil tekniği konusunu öğrencilerin hazır bulunuşluklarına göre program içeriğine dahil ettiğini aktarmıştır. Bir katılımcı (K12) program içeriğinde dil teknikleri konusuna yer vermediğini ifade ettiği için (bkz. Tablo 3) bu sorudan muaf tutulmuştur. Dolayısıyla öğretim elemanlarının flüt dersi program içeriklerinde dil

teknikleri konusuna yer verme sıklıkları tablosunda on bir katılımcı yer almaktadır. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K5: Dil tekniği konusu her aşamada ve her seviyede mutlaka çalışılması gereken önemli bir temel teknik çalışmadır. Bu sebeple bütün dönemlerde mutlaka yer veririm.

K2: Bazı durumlarda öğrencinin yeterlik düzeyi az olduğunda doğru ve temiz ses üretmeye çalışıyoruz. Bu sebeple özellikle eğitim sürecinin başlarında öğrencinin hazır bulunuşluk düzeyine göre hareket ettiğim oluyor.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretimine yönelik uygulanan yöntemler nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 5.

Öğretim Elemanlarının Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Uygulanan Yöntemler

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Dil Tekniği	Gösterip Yaptırma Yöntemi	K1 K2 K3 K6 K8 K10 K11 K12	8
Konusuna Yönelik	Anlatım Yöntemi	K6 K7 K9	3
Uygulanan Yöntemler	Özel Bir Yöntem	K5	1
	Kullanıyorum		
	Yöntem Kullanmıyorum	K12	1

Tablo 5'e bakıldığında; flüt eğitimcileri tarafından dil teknikleri konusuna ilişkin olarak, iki yöntemin kullanıldığı, sekiz katılımcı (K1, K2, K3, K6, K8, K10, K11, K12) ile en çok kullanılan yöntemin “Gösterip yaptırma yöntemi” olduğu tespit edilmiştir. İkinci sırada en çok tercih edilen yöntemin ise “Anlatım yöntemi” olduğu üç katılımcı (K6, K7, K9) ile saptanmıştır.

K1: Özellikle gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum çünkü öğrencinin model alması oldukça önemli.

K6: Anlatım ve gösterip yaptırma yöntemini kullanıyorum. Dil tekniğinde diğer tüm teknik çalışmalarda olduğu gibi hem teorik bilginin verilmesi hem de tekniğin uygulamalı olarak gösterilmesi gerekiyor.

K5: Son zamanlarda üzerinde çalıştığım özel bir yöntem kullanıyorum. Çalışma sürecim devam ettiği için şuan detaylarını paylaşamıyorum.

Tablo 6.

Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Uygulanan Yöntemlerin Bireysel Farklılıklara Göre Değişimi

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Yöntemlerin Bireysel Farklılıklara Göre Değişim Durumu	Evet	K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7 K8 K9 K10 K11 K12	12

Tablo 6 incelendiğinde; on iki katılımcının da dil tekniklerinin öğretimine yönelik uyguladıkları öğretim yöntemlerinin öğrencilere göre farklılık gösterdiği ve bütün katılımcıların aynı görüşte olduğu görülmektedir.

Tablo 7.

Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Uygulanan Yöntemlerin Bireysel Farklılıklara Göre Değişim Göstermesinin Nedeni

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Dil Tekniği	Öğrenme Hızına Göre	K1 K7 K10	3
Konusuna Yönelik Uygulanan Yöntemlerdeki	Flüt Seviyesine Göre	K2 K3 K9 K11 K12	5
Bireysel Farklılıklar	Fiziksel Özelliklerine Göre	K4 K9	2
	Psikolojik Olarak Hazır Bulunuşluğuna Göre	K5	1

Dil tekniğinin öğretimine yönelik uygulanan yöntemlerin öğrencilere göre farklılık göstermesinin nedeni katılımcılara sorulduğunda verilen cevaplar tablo 7'de verilmiştir. Beş katılımcı (K2, K3, K9, K11, K12) “Flüt Seviyesine Göre” bireysel farklılık gösterdiğini ifade etmiştir. Diğer altı katılımcı ise (K1, K7, K10, K4, K9, K5) sırasıyla “Öğrenme Hızına Göre” “Fiziksel Özelliklerine Göre” “Psikolojik Olarak Hazır Bulunuşluğuna göre” cevaplarını vermiştir. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K11: Uygulayacağım yöntem öğrencinin yeterlik durumuna ve flüt çalma seviyesine göre değişiyor. İleri düzeyde bir öğrenci için ya da başlangıç seviyesindeki bir öğrenci için tercihlerim farklılaşıyor.

Tablo 8.

Öğretim Elemanlarının Dil Tekniklerinin Öğretiminde Materyal Kullanımı Hakkındaki Düşünceleri

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Materyal	Kullanıyorum	K1 K3 K6	3
	Bazen Kullanıyorum	K5 K10	2
	Kullanmıyorum	K2 K4 K7 K8 K9 K11 K12	7

Tablo 8 incelendiğinde; yedi katılımcının (K2, K4, K7, K8, K9, K11, K12) materyal kullanmadığı, üç katılımcının ise (K1, K3, K6) materyal kullandığı tespit edilmiştir. İfadelere bakıldığında materyal kullanmayan katılımcıların çoğunlukta olduğu saptanmıştır. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K4: Özellikle dil tekniklerinin öğretimine yönelik herhangi bir materyal kullanmadım. Bu tarz hazır materyal zaten yok.

K1: Konunun somutlaştırılması için görsel materyaller kullanmayı tercih ediyorum.

Tablo 9.*Öğretim Elemanlarının Kullandıkları Materyaller*

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Kullanılan Materyaller	Görseller	K1 K10	2
	Diş Maketi	K3	1
	Ayna	K3	1
	Anatomi Atlasları ve 3D Modellemeler	K5	1
	Pervane	K6	1

Tablo 9 incelendiğinde; flüt eğitimcileri tarafından beş materyal kullanıldığı, en çok kullanılan materyalin iki katılımcı (K1, K10) ile “Görseller” olduğu tespit edilmiştir. Diğer üç katılımcının (K3, K5, K6) ise sırasıyla; diş maketi, ayna, anatomi atlasları ve 3D modellemeler, pervane materyallerini kullandığı saptanmıştır. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K3: Tüm teknik çalışmalarda ayna kullanması bence çok önemli. Öğrenci karşıdan kendisini görebiliyor. Dil tekniğinin öğretilmesinde dilin vuruş yerini ve hareketini gösterebilmek için diş maketi de kullanıyorum.

Tablo 10.*Öğretim Elemanlarının Flüt Eğitimi Kapsamında Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Tek Dil, Çift Dil ve Üç Dil Tekniğinde Sıklıkla Kullandıkları Heceleme İfadeleri*

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Heceleme İfadeleri	TU (Tek Dil)	K1 K5 K7 K1 K12	5
	DÜ (Tek Dil)	K2 K4 K6	3
	DU (Tek Dil)	K1 K5 K8	3
	TÜ (Tek Dil)	K6 K7 K10	3
	TA (Tek Dil)	K9	1
	Tİ (Tek Dil)	K9	1
	DA (Tek Dil)	K9	1
	TU-KU (Çift Dil)	K1 K5 K8 K10	4
	DU-GU (Çift Dil)	K5	1
	DÜ-GÜ (Çift Dil)	K2 K4 K6	3
	TÜ-KÜ (Çift Dil)	K6 K8	2
	TU-KU (Çift Dil)	K7 K8 K12	3
	DU-KU (Çift Dil)	K8	1
	TA-KA (Çift Dil)	K9	1
	Tİ-Kİ (Çift Dil)	K10 K9	2
	DI-GI (Çift Dil)	K5	1
	TU-KU-TU (Üç Dil)	K1 K5 K7 K10 K12	5
	DU-GU-DU (Üç Dil)	K1 K5 K8	3
	DÜ-GÜ-DÜ (Üç Dil)	K1 K5 K7 K10 K12	4
	TI-KI-TI (Üç Dil)	K1 K5 K8	1
	TÜ-KÜ-TÜ (Üç Dil)	K1 K2 K4 K6	1
	TA-KA-TA (Üç Dil)	K5	1
	Tİ-Kİ-Tİ (Üç Dil)	K6	2

Tablo 10’a bakıldığında; dil teknikleri kapsamında, tek dil tekniğinde heceleme ifadeleri arasından en çok tercih edilen hecenin “Tu” hecesi olduğu saptanmış, diğer dil teknikleri incelendiğinde; çift dil tekniğinde “Tu-Ku” hecelelerinin, üç dil tekniğinde ise “Tu-Ku-Tu” hecelelerinin tercih edildiği belirlenmiştir.

Katılımcılardan K3 önceden “Tu” ve “Tu-Ku” hecelerini tercih ettiğini ancak bu heceleme ifadelerinin bütün öğrencilerine uyum göstermediğini fark ettiğini söylemiştir. K3 “artık öğrencilerime telaffuzda zorlanmadıkları heceleme ifadelerini tercih etmelerini söylüyorum ve standart bir heceleme ifadesini özellikle tercih etmiyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

Tablo 11.*Öğretim Elemanlarının Dil Tekniğinde Sıklıkla Kullandıkları Heceleme İfadelerini Tercih Etme Nedenleri*

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Tercih Etmelerinin Nedenleri	Ton Açısından	K1 K2 K4 K10 K11 K12	6
	Eser Yapısı	K5	1
Farklılıklarına Göre İfade Olarak Kolaylığı Ajilite İçin	Öğrencinin Bireysel Farklılıklarına Göre	K3 K6 K8	3
	İfade Olarak Kolaylığı	K7	1
	Ajilite İçin	K9	1

Tablo 11 incelendiğinde; altı katılımcının (K1, K2, K4, K10, K11, K12) "Ton Açısından" heceleme ifadelerini tercih ettiğini, üç katılımcının (K3, K6, K8) ise "Öğrencinin Bireysel Farklılıklarına Göre" heceleme ifadelerini tercih ettiği görülmektedir. Diğer katılımcıların ise “Eser Yapısı”, “İfade Olarak Kolaylığı”, “Ajilite İçin” heceleme ifadelerini tercih ettikleri görülmektedir.

K5 “ Eserin yapısı heceleme ifadelerinin seçiminde belirleyici oluyor. Eser içerisinde dilin daha sert ya da yumuşak duyulması gereken motiflerine göre karar veriyoruz” şeklinde görüş bildirirken K8 “öğrencilerin fiziksel özellikleri, çene ve dil yapıları bazı zamanlarda seçimlerimizi etkiliyor” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretimine yönelik kullanılan metotlar nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 12’ye bakıldığında; altı katılımcının (K1, K2, K3, K6, K8, K9) metot kullanımında “Taffanel” metodunu tercih ettiği saptanmıştır. Tabloya sırasıyla baktığımızda bu metodu “Gariboldi, Marcel Moyse, Köhler...” gibi metotların takip ettiği görülmüştür. K11’in bir çok flüt eğitimcisinin yanı sıra farklı teknik kitaplar tercih ettiği görülmektedir. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K1: “Taffanel” tam bir başucu kitabı. Taffanel’in yanısıra “Moyse, Gariboldi, Köhler ve Altes” sıklıkla kullandığım kitaplar.

K11: Kullandığım teknik kitaplar Türkiye’de çok bilinmiyor ama ben bu kitapları faydalı buluyorum.

Tablo 12.

Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Kullanılan Metotlar

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Metotlar	P. Taffanel	K1 K2 K3 K6 K8 K9	6
	G. Gariboldi	K1 K4 K9 K11 K12	5
	H. Altes	K1 K9 K10	3
	E. Köhler	K1 K2 K8 K9	4
	M. Moyse	K1 K3 K4 K9 K10	5
	Reichert	K2 K6	2
	Bernard	K2	1
	Andersen	K5 K9 K11	3
	Yeneve	K5	1
	T. Wye	K6 K7	2
	Dadliga Oblinger	K6	1
	E. Prill	K8 K10	2
	Gaubert	K8	1
	Lindholm	K9	1
	Durunet	K11	1
	Platonov	K11	1
	Karl Elite	K11	1
	Doujgof	K11	1
	Pup	K11	1
	Wandeks	K11	1

Tablo 13.

Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimine Yönelik Türkçe Kaynak Kullanma Durumu

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Türkçe Kaynak	Kullanıyorum	-	0
	Kullanmıyorum	K1 K2 K3 K4 K5 K6 K7 K8 K9 K10 K11 K12	12

Tablo 13 incelendiğinde; tüm katılımcıların Türkçe kaynak kullanmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların cevapları değerlendirildiğinde, tüm katılımcıların aynı fikirde olduğu görülmektedir.

Katılımcılardan K8 “özellikle teknik çalışmaları içeren Türkçe bir kaynak yok” ifadesini kullanırken K12 “yabancı kaynaklar çok kapsamlı” şeklinde görüş bildirmiştir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan problemler nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 14’te; flüt eğitimcilerinin flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretimi sırasında sıklıkla karşılaştıkları problemler görülmektedir. Altı katılımcı (K2, K3, K5, K6, K8, K12) “Koordinasyon” kaynaklı problem yaşadığını ifade ederken, diğer katılımcılar sırasıyla “Dili Konumlandırma”, “Heceleme İfadelerinde Zorluk”, “Dil Tembelliği”, “Nefes Kullanımı”, “Dilde Pelteklik”, “Hızlanma Kaygısı”, “Tek Dilden Çift Dile Geçiş”, “Öğrencilerin Sabırsız Olması”, “Anatomik Problemler”, “Öğrencinin Çalışmaması” problemlerini yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K2: Öğrencilerim el ve dil koordinasyonunda zorlanıyor. Parmakları çok hızlı olan öğrencilerimde bazen dil hantal kalıyor. Sürekli olarak dengede tutmaya ve dikkatli çalışmaya yönlendiriyorum.

K3: Özellikle dilin konumlandırılmasında çok zorluk çekiyor öğrencilerim. Bu sebeple konu anlatımında diş maketi kullanmak aydalı oluyor.

Tablo 14.

Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretimi Sırasında Sıklıkla Karşılaşılan Problemler

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Problem	Dili Konumlandırma	K1 K2 K3 K4 K11	5
	El ve Dil Koordinasyonu	K2 K3 K5 K6 K8 K12	6
	Heceleme İfadelerinde Zorluk	K2 K3 K4 K5 K11	5
	Dilin Kontrolsüz Kullanımı	K3	1
	Dil Tembelliği	K4 K5 K8 K10	4
	Dilde Pelteklik	K5	1
	Hızlanma Kaygısı	K5	1
	Nefes Kullanımı	K6 K8	2
	Tek Dilden Çift Dile Geçiş	K7	1
	Öğrencilerin Sabırsız Olması	K9	1
	Anatomik Problemler	K9	1
	Öğrencinin Çalışmaması	K12	1

Tablo 15.

Dil Tekniğinin Türüne Göre Karşılaşılan Problemler

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Tek Dilde Tekniğinde Yaşanan Problemler	Dili Konumlandırma	K1 K8	2
	Yorumsal ve Müzikal Açından Dilin Sertliği	K2	1
	Heceleme	K3 K4	2
	Dil Tembelliği	K9 K11	2
	Koordinasyon	K10	2
	Çalışma Alışkanlıkları		
	Dili Konumlandırma		
	Yorumsal ve Müzikal Açından Dilin Sertliği		
	Heceleme	K1 K3 K6 K7	4
	Dil Tembelliği	K4 K5 K9	3
Çift Dilde Tekniğinde Yaşanan Problemler	Koordinasyon	K2 K10	2
	Çalışma Alışkanlıkları		
	Dili Konumlandırma		
	Yorumsal ve Müzikal Açından Dilin Sertliği		
	Heceleme	K11 K12	2
Üç Dilde Tekniğinde Yaşanan Problemler	Dil Tembelliği	K1 K6	2
	Koordinasyon	K10	1
	Çalışma Alışkanlıkları	K9	1

Tablo 15 incelendiğinde sekiz katılımcının (K9, K11, K1, K3, K6, K7, K11, K12) tek dil, çift dil ve üç dil tekniğinde en çok “Heceleme” ifadesinde problem yaşadıkları belirlenmiştir.

Katılımcıların cevaplarına göre “Heceleme” ifadesinde ortak yaşanan problemin yanı sıra; tek dil tekniğinde “Dil Tembelliği”, “Dili Konumlandırma”, “Dilin Sertliği”, “Yorumsal Ve Müzikal Açından” ifade zorluğu, çift dil tekniğinde “Dil Tembelliği”, “Koordinasyon”, üç dil

tekniklerinde ise “Dil Tembelliği”, “Koordinasyon”, “Çalışma Alışkanlıkları” problemlerini yaşadıkları saptanmıştır.

K10 “Çift ve üç dilde özellikle koordinasyon sorunu le karşılaşıyorum. Özellikle tek dil iyi kavranmadıysa ilerlemek zor oluyor” ifadesini kullanırken K1 “en başta dilin konumlandırılmasını doğru öğretmek lazım. Bir çok sorunun temeli burada başlıyor” şeklinde görüş bildirmiştir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

“Öğretim elemanlarının dil tekniklerinin öğretiminde karşılaştıkları problemlere yönelik çözüm önerileri nelerdir?” alt problemine ilişkin bulgular aşağıda yer almaktadır.

Tablo 16.

Öğretim Elemanlarının Dil Tekniklerinin Öğretim Sürecinde Karşılaştıkları Problemlerin Çözümüne Yönelik Stratejileri

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
	Literatür Araştırması	K1	1
	Grup Çalışmaları	K2 K6	2
Problemin Çözümüne	Kayıt Altına Alarak Kendilerini Dinleme	K3	1
Yönelik	Metronomla Gam Çalışmaları	K5 K8 K10	3
Stratejiler	Farklı Ritim Çalışmalarıyla Gam Çalışmaları	K5 K10	2
	Birlikte Çalma	K12	1

Tablo 16 incelendiğinde; flüt eğitimcilerinin dil tekniklerinin öğretimi sürecinde toplamda altı strateji kullandıkları saptanmış, üç katılımcı (K5, K8, K10) ile en çok kullandıkları stratejinin “Metronomla Gam Çalışması” olduğu bu durumu ikişer katılımcı ile (K2, K6/ K5, K10) “Grup çalışmaları” ve “Farklı Ritim Çalışmalarıyla Gam Çalışmaları” stratejilerinin takip ettiği tespit edilmiştir.

K5 “Dil çalışmalarında metronomla el ve dil koordinasyonu sağlamaya çalışmak için farklı dil tekniklerinde gam çalışmaları yaptırıyorum” şeklinde görüş bildirmiştir.

K3 “Öğrenci seslendirdiği eseri ya da teknik çalışmayı kaydettiğinde kendini dışarıdan duyarak çalma sırasında dil ile ilgili yaşadığı ifade etme zorluklarını ya da güçlü yönlerini daha net anlayabiliyor” ifadesinde bulunmuştur.

Tablo 17.

Öğrencilerin Dil Teknikleri Kapsamında Yaşadıkları Problemlerle Başa Çıkmasına Yönelik Olarak Derslerde Yapılan Çalışmalar

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Yapılan Çalışmalar	Öğrencilerin İhtiyaç Durumlarını Belirleyip Özel Çalışmalar Hazırlamak	K4 K5 K6 K7 K8	5
	Örnek Olay İncelemesi	K1 K3 K11	3
	Detay Çalışmaları Yapmak	K2 K10	2
	Öz Yeterliliğini Arttırmak	K3 K9	2

Tablo 17’de; flüt eğitimcilerinin, öğrencilerin, dil teknikleri konusunda yaşadıkları problemlerle başa çıkmasına yönelik olarak beş çalışma yaptığı saptanmıştır. Bu çalışmalar arasından beş katılımcı (K4, K5, K6, K7, K8) ile en çok yapılan

çalışmanın “Öğrencilerin İhtiyaç Durumlarını Belirleyip Özel Çalışmalar Hazırlamak” olduğu tespit edilmiştir. Üç katılımcı ise (K1, K3, K11) öğrencilerinin dil teknikleri konusunda yaşadıkları problemlerle başa çıkmasına yönelik olarak “Örnek Olay İncelemesi” yaptıklarını belirtmiştir. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K11: Öğrenciler bazı sıkıntıları sadece kendisinin yaşadığını düşünüyor. Örnek olaylar üzerinden anlatım yapmak psikolojik bir rahatlama sağlıyor.

K5: Her öğrencinin ihtiyacı farklı. Bu yüzden yaşanan problemlerle baş etmelerinde her biri için özel çözümler bulmak gerekiyor.

Tablo 18.

Dil Tekniklerinin Öğretiminde Karşılaşılan Problemlerin Çözümüne Yönelik Olarak Öğretim Elemanlarının İlgili Literatür Takip Etme Durumları

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Literatür Taraması	Sıklıkla	K1 K3 K5 K6 K11	5
	Literatür Taraması Yapmıyorum	K4 K8 K12	3
Literatür Taraması	Nadiren	K2 K7 K9 K10	4
	Problem Yaşama Durumuna Göre	K10	1

Tablo 18’de flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik olarak öğretim elemanlarının ilgili literatür takip etme durumları görülmektedir. Sonuçlar incelendiğinde literatürün beş katılımcı (K1, K3, K5, K6, K11) tarafından sıklıkla tarandığı tespit edilmiştir. Aşağıda katılımcılardan bazılarının ifadelerine doğrudan yer verilmiştir.

K6: Literatürü sıklıkla kontrol eder güncel çalışmaları okurum, bunun bir akademisyen olarak önemli olduğunu düşünüyorum.

K10: Yaşadığım probleme dönük özellik yapılan çalışmaları bulmaya çalışırım.

K12: Genel olarak literatür taraması yapmak için pek vaktim olmuyor.

Tablo 19.

Flüt Eğitiminde Dil Tekniklerinin Öğretiminde Karşılaşılan Problemlerin Çözümüne Yönelik Olarak Öğretim Elemanlarının İlgili Literatüre Katkı Sağlama Durumları

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	f
Literatür Katkı Sağlama	Dolaylı Olarak Katkı Sağladım	K1 K2 K3 K5 K9 K11	6
	Bir Çalışmam Yok	K4 K6 K7 K8 K10 K12	6

Tablo 19 incelendiğinde dil teknikleri konusunda katılımcıların altı tanesinin (K1, K2, K3, K5, K9, K11) dolaylı olarak katkı sağladığı, diğer altı katılımcının (K4, K6, K7, K8, K10, K12) ise dil teknikleri konusunda literatüre bir katkısının olmadığı tespit edilmiştir.

K9 “ Doğrudan dil teknikleri özelinde olmasa da literatürde bulunan bazı çalışmalarım dil teknikleri konusuna dolaylı da olsa katkı sağlıyor” ifadesini kullanırken K12 “bu konu özelinde yapmış olduğum bir çalışma yok” şeklinde görüş bildirmişlerdir.

Tartışma

Araştırmanın sonuçlarına göre, 12 flüt eğitimcisi dil teknikleri konusunun müzikal ifadeyi arttırma ve artikülasyon açısından oldukça önemli olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmanın bu sonucu Üstün ve Özçimen’in (2012) “Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Anabilim Dallarında Verilen Flüt Eğitiminde Karşılaşılan Teknik Problemlerin İncelenmesi” adlı çalışmasıyla paralellik göstermektedir. Çalışmada flüt öğrencilerinin “teknik çalışma yapmadan eser çalışmaya başlamaları”nın yaşadıkları problemle ilişkili olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda, teknik çalışmaların önemi ortaya çıkmaktadır. Düzenli olarak yapılan teknik çalışmaların eğitim sürecinde karşılaşılabilecek problemleri önleyeceği açıktır. Bu bağlamda dil tekniğinin flüt eğitiminin en önemli teknik çalışmalarından biri olduğu düşünüldüğünde flüt eğitimcilerinin dil tekniğine önem vermeleri öğrencilerin performanslarına ve gelişim süreçlerine oldukça katkı sağlayacaktır. Bu kapsamda teknik çalışmaların önemine ve gerekliliğine dikkat çekilen ve teknik çalışmayı bir çalışma alışkanlığı haline getiren öğrencilerin performansları artarak yaşayacağı olası teknik problemlerin önüne geçilecektir.

Dil tekniğinin, sadece flüt çalgısı için değil, aynı zamanda diğer üflemeli çalgılar içinde önemli bir teknik olduğu düşünülmektedir. Caner (2021) "Georg Philipp Telemann'ın Re Majör Trompet Konçertosunun Form ve İcra Yönünden İncelenmesi" adlı çalışmasında, dil ve bağ çalışmaları sırasında yaşanabilecek teknik problemleri aşabilmek için bir öneri sunmuştur. Bu öneride, staccato tekniğinde dilin nasıl konumlanması gerektiği ve hangi heceyle telaffuz edilmesi gerektiği açıklanmaktadır. Yıldız (2022) “Mesleki Trombon Eğitimi ve Türkiye’deki Konservatuvarlarda Uygulanan Ortaokul Ve Lise Düzeyi Trombon Eğitiminin İncelenmesi” adlı çalışmasında da dil tekniğinin öneminden, dilin konumlandırılmasından, dilin ağız içerisindeki konumundan bahsetmiştir. Bu çalışmalar doğrultusunda da dil tekniğinin sadece flüt için önemli olmadığı diğer üflemeli çalgılar için önemli olduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamında müzik eğitimi anabilim dallarında eğitim veren flüt eğitimcilerinin, flüt dersi program içeriklerinde dil teknikleri konusuna yer verme durumları sorulmuştur. Bu soru bağlamında 11 flüt eğitimcisinin program içeriklerinde dil teknikleri konusuna yer verdiği, 1 flüt eğitimcisinin ise program içeriklerinde genel olarak dil teknikleri konusuna yer vermediği ancak öğrencilerinin bireysel yeterliklerine göre gerekli durumlarda sadece tek dil öğretime yer verdiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç

doğrultusunda literatür incelendiğinde, Kurtaslan ve Ergan'ın (2011) “Flüt Öğretiminde Kullanılan Dil Teknikleri Üzerine Bir İnceleme” adlı çalışması araştırmanın sonucuyla farklılık göstermektedir. Kurtaslan ve Ergan'ın çalışmasında, Güzel Sanatlar Liseleri (GSSL) programları incelenmiştir. GSSL program içeriklerine göre, araştırmaya katılan katılımcıların %50'si dil teknikleri konusunu belirtilen ünite içinde uyguladıklarını dile getirirken, diğer %50'si dil tekniklerini belirli bir ünite içerisinde uygulamadıklarını söylemektedir. Bu durumun nedeni incelendiğinde, %90'ının dil teknikleri açısından öğretim programını "yetersiz" bulduğu, %10'unun ise "yeterli" bulduğu tespit edilmiştir. Kurtaslan ve Ergan'ın çalışmasında Güzel sanatlar liseleri üzerinde bir inceleme yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı öğretim programları çerçevesinde ortak bir müfredatı uygulamak zorunda olan flüt öğretmenleri flüt dersi program içeriğini yeterli görmemektedir. Ancak üniversitelerde eğitim veren flüt eğitimcileri YÖK'ün belirlediği ders kriterleri çerçevesinde ders içeriklerini hafta hafta kendileri belirleyebilmektedir. Bu bağlamda üniversitelerde verilen flüt eğitimi ilgili kurumda eğitim veren flüt eğitimcisinin uygulamak istediği program çerçevesinde şekillenebilmektedir. Bu durumun iki araştırma arasındaki farklılığa neden olduğu düşünülebilir. Bu bağlamda lise ya da üniversite fark etmeksizin flüt eğitiminin en temelinde teknik çalışmaların önemi ve gerekliliği düşünülerek öğretim programlarında mutlaka yer alması gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan 12 flüt eğitimcisine dil teknikleri konusunu öğretirken kullandıkları yöntemler sorulmuş verildikleri cevaplar doğrultusunda en çok “gösterip yaptırma” yöntemi kullandıkları ve eğitimcilerin öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve ihtiyaçlarına göre öğretim yöntemlerini belirledikleri saptanmıştır. İlgili literatür incelendiğinde Kürklü'nün (2010) “Flüt Öğretiminde Kullanılan Öğretim Yöntemlerinin Konulara Göre Etkilliliğinin Değerlendirilmesi” başlıklı çalışmasına ulaşılmıştır. Kürklü çalışmasında flüt eğitimcilerinin flüt öğretiminde kullandıkları genel öğretim yöntemlerinin; anlatım yöntemi, araştırma-inceleme yöntemi, gezi-gözlem-inceleme yöntemi, gösteri/ demonstrasyon yöntemi, işbirlikli öğretim yöntemi, soru-cevap yöntemi, problem çözme yöntemi olduğunu tespit etmiştir. Bu durum araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir. Aynı zamanda Karkin, Pelikoğlu ve Haşhaş'ın (2014) “Bağlama Enstrümanının Öğretim Yöntemleri Kapsamında Yöresel Tavrıların Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında bağlama eğitiminde geleneksel yöntemlerden meşk yönteminin kullanıldığı ifade edilmektedir. Meşk yönteminin usta-çırak ilişkisiyle yapıldığı düşünüldüğünde bu yöntem ile gösterip yaptırma yönteminin benzediği söylenebilir. Diğer taraftan Gültekin ve Aytemur'un (2022) “Flüt Eğitiminde Temel Davranışların Kazandırılmasına Yönelik Flüt Öğretmenlerinin Analitik Yaklaşımları” başlıklı çalışmasında flüt eğitimcilerinin genel

öğretim yöntemlerini sıklıkla kullandığını belirtirken bu öğretim yöntemlerinin yanı sıra çağdaş öğretim yöntemlerinden biri olan analogi tekniğinin bir öğretim yöntemi olarak kullanılabilirliği hususunda öğretmen ve öğrencilerin yaklaşımlarını belirlemişlerdir.

Araştırmada flüt eğitimcilerinin dil teknikleri konusunda materyal kullanımı hakkında düşünceleri sorulduğunda, çoğunluğunun materyal kullanmadığı, materyal kullanan flüt eğitimcilerinin ise "Görseller" kullandığı saptanmıştır. Cengiz (2021) "Şan Derslerinde Kullanılan Öğretim Materyallerinin ve Kullanım Amaçlarının Tespiti", Özkasnaklı'nın (2024) "Gitar Eğitimi Ve Eşikleme Dersine Yönelik Materyal Önerisi Ve Uygulamaları" adlı çalışmalar incelendiğinde materyallerin sadece flüt eğitimi açısından önemli olmadığı müzik eğitiminin diğer alanlarında da önemli olduğu kanıtlanmıştır. Bu bağlamda öğrencilerin dil tekniğine ilişkin konuları daha iyi algılayabilmesi ve konunun somutlaştırılmasına destek sağlaması açısından materyal kullanımının önemli olduğu söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında flüt eğitimcilerinin, ton açısından tek dil tekniklerinde "Tu", çift dil tekniklerinde "Tu-Ku", üç dil tekniklerinde "Tu-Ku-Tu" hecelemelerini tercih ettikleri, flüt eğitimcilerinin dil teknikleriyle ilgili sıkça karşılaştıkları problemler arasında en yaygın olanın el ve dil koordinasyonundan kaynaklı problemler olduğu saptanmıştır. Ayrıca, tek dil tekniği kullanılan durumlarda öğrencilerinin "dili konumlandırma" sorunu yaşadığını belirten iki katılımcı olduğu tespit edilmiştir. İlgili alan yazın incelendiğinde; Kurtaslan ve Ergan'ın "Flüt Öğretiminde Kullanılan Dil Teknikleri Üzerine Bir İnceleme" adlı çalışmada tek dil tekniğinde "tu", çift dil tekniğinde "tu-ku", üç dil tekniğinde "tu-ku-tu", hecelemelerini tercih ettikleri ve flüt eğitimcilerinin, flüt öğrencilerine dil tekniklerini öğretimi sırasında en çok "dili konumlandırma" kaynaklı sorunlar yaşandığı tespit edilmiştir. Araştırmanın bu sonucu Kurtaslan ve Ergan'ın çalışmasıyla birebir paralellik göstermektedir. Bu durum çalışılan kurum fark etmeksizin flüt eğitimcilerinin tek dil tekniğinde "tu", çift dil tekniğinde "tu-ku", üç dil tekniğinde "tu-ku-tu", hecelemelerini tercih ettiğini ortaya çıkarmaktadır. Diğer taraftan Üstün ve Özçimen'in (2012) "Türkiye'de Müzik Öğretmeni Yetiştiren Anabilim Dallarında Verilen Flüt Eğitiminde Karşılaşılan Teknik Problemler" adlı çalışmada üç dil tekniğinde "dü-gü-dü ya da tu-ku-tu" hecelemeleri tercih ettiği saptanmıştır. Flüt öğrencilerinin dil tekniklerini (tek dil, çift dil, üç dil) uygulamada yaşadıkları zorluklar sorulduğunda; öğrencilerin çoğunluğunun "kısmen" zorlandığı görülmüştür. Bu bağlamda araştırma Üstün ve Özçimen'in çalışmasıyla kısmen paralellik göstermektedir.

Araştırmanın bulguları doğrultusunda en çok tercih edilen metodun "Taffanel" metodu olduğu saptanmıştır. Bu metodu sırasıyla "Gariboldi, Marcel Moyse, Köhler..." gibi

metotların takip ettiği görülmüştür. Türkçe metod kullanımının hiç olmadığı ve yabancı kaynaklı metodların tercih edildiği sonucuna varılmıştır. İlgili literatür incelendiğinde Kurtaslan ve Ergan'ın (2011) çalışmada, tek dil, çift dil, üç dil tekniğinde, GSSL flüt eğitimcilerinin tamamının GSSL ders kitabını kullandığı, Cüceoğlu Önder'in (2012) "Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarında Kullanılan Başlangıç Flüt Eğitimi Metodlarının İncelenmesi" adlı çalışmada ise en çok kullanılan metodun "Trevor Wye" olduğu saptanmıştır. Caf ve Angı (2019) "Güzel Sanatlar Liselerinde Flüt Eğitiminde Kullanılan Etüt ve Eserler" adlı çalışmada 9, 10 ve 11. sınıfların "Gariboldi" metodunu kullandığı, 12. sınıfların ise "Köhler" metodunu kullandığı tespit edilmiştir. Kurtaslan Yıldırım (2016) "Türkçe Flüt Metodlarının İncelenmesi" adlı çalışmada gitar, bağlama, ud ve keman için yazılan metodların fazla olduğunu fakat Türkçe flüt metodlarının az olduğu tespit etmiştir. Türkçe metodun az olmasının yanı sıra teknik çalışmaların özelinde hazırlanan Türkçe kaynakların çok sınırlı olması durumunun flüt eğitimcilerinin Türkçe metodları tercih etmemesine /edememesine neden olduğu düşünülebilir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda flüt eğitimcilerinin dil teknikleri konusu kapsamında sıklıkla literatür taraması yaptığı ancak dil teknikleri konusuna dolaylı yoldan katkı sağladığı saptanmıştır. Gençel Ataman (2009) "Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezler", Yapalı (2015) "Ülkemizde Flüt ve Flüt Eğitimi Alanlarında Yapılan Lisansüstü Tezlerinin İncelenmesi (1987/2014)", Soycan (2021) "Türkiye'de 2010-2020 Yılları Arasında Yapılan Flüt Konulu Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi: İçerik Analizi" adlı çalışmalara bakıldığında, dil teknikleri konusu kapsamında çok fazla çalışma olmadığı tespit edilmiştir.

Sonuç

Flüt eğitiminde kullanılan dil tekniklerinin öğretime yönelik var olan durumun analiz edilmesini amaçlayan bu araştırmada; araştırmanın problem cümlesi kapsamında ulaşılan sonuçlar aşağıda maddeler halinde sunulmaktadır.

- Flüt eğitimcileri, dil tekniklerini "müzikal ifadeyi arttırma ve artikülasyon" açısından çok önemli bulduğunu belirtirken flüt ders içeriklerinde de dil teknikleri konusuna "bütün dönemlerde" yer verdiklerini ifade etmişlerdir.
- Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretime yönelik uygulanan yöntemler incelendiğinde; flüt eğitimcilerinin çoğunlukla "gösterip yaptırma yöntemini" ve "anlatım yöntemi" ni tercih ettikleri, öğrencilerin bireysel farklılıklarına ve ihtiyaçlarına göre yöntemlerin farklılık gösterdiği tespit edilmiştir.
- Flüt eğitimcilerinin dil tekniğinin öğretiminde kullandıkları materyaller konusunda görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda flüt eğitimcilerinin çoğunun herhangi bir materyal kullanmadığı, kullananların ise en çok "görsel" materyaller kullandığı tespit

edilmiştir.

- Flüt eğitimcilerinin flüt eğitimi kapsamında dil tekniklerinin öğretimine yönelik tek dil, çift dil ve üç dil tekniğinde sıklıkla kullandıkları heceleme ifadeleri incelendiğinde; tek dil tekniğinde “tu”, çift dil tekniğinde “tu-ku”, üç dil tekniğinde ise “tu-ku-tu” hecelmelerini tercih ettikleri saptanmıştır.

- Flüt eğitiminde, flüt eğitimcilerinin dil tekniğinin öğretimine yönelik kullandıkları metotlar sorulduğunda; flüt eğitimcilerinin her hangi bir Türkçe kaynak kullanmadığı, yabancı kaynaklardan ise en fazla “Taffanel” metodunu kullandıkları belirlenmiştir. Bu metodu sırasıyla “Gariboldi, Marcel Moyse, Köhler...” gibi metotların takip ettiği görülmüştür.

- Flüt eğitimcilerine, flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretimi sırasında sıklıkla karşılaştıkları problemler sorulduğunda; flüt eğitimcileri, öğrencilerin en fazla el ve dil koordinasyonu konusunda problem yaşadığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra flüt eğitimcileri, öğrencilerin tek dil, çift dil ve üç dil konusunda da tercih ettikleri hecelmeleri ifade etme konusunda problem yaşadıklarını belirtmişlerdir.

- Flüt eğitimcilerine “dil tekniklerinin öğretimi sürecinde karşılaştıkları problemlerin çözümüne yönelik hangi stratejileri kullandığı” sorulduğunda çoğunlukla yaşadıkları sorunları “metronomla gam çalışması” yaparak aştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra öğrencilerin dil teknikleri konusunda yaşadıkları problemlerle başa çıkabilmeleri için de özellikle öğrencilerin bireysel olarak özel inceleyip öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik olarak özel çalışmalar hazırladıkları sonucuna ulaşılmıştır.

- Flüt eğitiminde dil tekniklerinin öğretiminde karşılaşılan problemlerin çözümüne yönelik olarak “flüt eğitimcilerinin ilgili literatür takip etme ve literatüre katkı sağlama durumları incelendiğinde” “sıklıkla” literatürü takip ettikleri ancak dil teknikleri konusunda doğrudan bir çalışmaları bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda, dil teknikleri konusunun öğretiminde öğretim yöntemlerinin çeşitlendirilmesi, öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre yöntemlerin belirlenmesi, dil tekniği hatta tüm teknik çalışmalar kapsamında verilecek olan bilginin somutlaştırılabilmesi adına materyal geliştirilmesi-kullanılması, literatüre yeni çalışmaların ve özellikle temel teknik çalışmalar kapsamında Türkçe kaynak kitapların kazandırılması önerilmektedir.

Etik Komite Onayı: Etik kurul onayı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Yerel Etik Kurulu’ndan (Tarih: 19.02.2021, Sayı: 210051/68) alınmıştır.

Bilgilendirilmiş Onam: Katılımcılardan yazılı onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir-M.K.; Tasarım-M.K.; Denetleme-G.C.Ş.; Kaynaklar-M.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi-M.K., G.C.Ş.; Analiz ve/veya Yorum-M.K., G.C.Ş.; Literatür Taraması-M.K.; Yazıyı Yazan-M.K.; Eleştirel İnceleme-G.C.Ş.; Diğer: M.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Ethics Committee Approval: Ethics committee approval was obtained from Muğla Sıtkı Koçman University Local Ethics Committee (Date: 19.02.2021, Number: 210051/68).

Informed Consent: Written informed consent was obtained from the participants

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept-M.K.; Design-M.K.; Supervision-G.C.Ş.; Resources-M.K.; Data Collection and/or Processing-M.K., G.C.Ş.; Analysis and/or Interpretation-M.K.; Literature Search-M.K.; Writing Manuscript-M.K.; Critical Review-G.C.Ş.; Other-M.K.

Conflict of Interest: The authors have no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The authors declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

- Alanka, D. (2024). Nitel bir araştırma yöntemi olarak içerik analizi: Teorik bir çerçeve. *Kronotop İletişim Dergisi*; 1(1), 62-82. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/3602435>
- Aytemur, B. (2022). Müzik araştırmalarında nitel veri analizi. Ü. S. Şen, Y. Şen, & Ş. Ö. Akçay (Eds.), *Müzik araştırmalarında bilimsel yöntem ve yaklaşımlar* içinde (s. 233-261). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Bilgin, Ü. B., & Şentürk, N. (2019). Öğretim elemanlarının flüt eğitiminde entonasyon hakkındaki görüşleri. *İdil Sant ve Dil Dergisi*, 8(59), 845-850. <https://doi.org/10.7816/idil-08-59-02>
- Bulut, S. (2017). Tarihsel süreçte flütün gelişimi ve ileri flüt tekniklerinin günümüz Türk bestecileri tarafından kullanımı üzerine bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, 3(10), 127-150. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1520627>
- Caf, G., & Angı, Ç. E. (2019). Güzel sanatlar liselerinde flüt eğitiminde kullanılan etüt ve eserler. *Ekev Akademi Dergisi*, (77), 221-240. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71512/1150416>
- Caner, B. (2021). *Georg Philipp Telemann'nın re majör trompet konçertosunun form ve icra yönünden incelenmesi* (Tez No. 694820) [Yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Cengiz, B. (2021). *Şan derslerinde kullanılan öğretim materyallerinin ve kullanım amaçlarının tespiti* (Tez No. 687781) [Yüksek lisans tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Cüceoğlu Önder, G. (2012a). Flüt eğitiminde kullanılan Carl Joachim Andersen flüt etütlerinin dil teknikleri yönünden incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 131-142. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/186538>
- Cüceoğlu Önder, G. (2012b). Müzik öğretmenliği anabilim dallarında kullanılan başlangıç flüt eğitimi metotlarının incelenmesi. *Fine Arts*, 7(2), 100-109. <https://dergipark.org.tr/pub/nwsafine/issue/19896/213068>
- Gençel Ataman, Ö. (2009). Ülkemizde flüt ve flüt eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezler. *Kastamonu Education Journal*, 17(1), 341-352. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/49070/626095>
- Gültekin, E., & Aytemur, B. (2022). Flüt eğitiminde temel davranışların kazandırılmasına yönelik flüt öğretmenlerinin analogik yaklaşımları. K. Gülbeyaz, & T. Yazıcı (Eds.), X. uluslararası müzik ve dans kongresi bildiriler kitabı içinde (s. 66-86). Eksen Yayınları. https://www.researchgate.net/publication/374874789_FLUT_EGITIMINDE_TEMEL_DAVRANISLARIN_KAZANDIRILMASINA_YONELIK_FLUT_OGRETMENLERIN_IN_ANALOJIK_YAKLASIMLARI
- Jaçe, E. (2019). *Barok dönem ve klasik dönem flüt konçertolarının dil tekniği açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesi* (Tez No. 545437) [Yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Karkin, M., Pelikoğlu, M. C., & Haşhaş, S. (2014). Bağlama enstrümanının öğretim yöntemleri kapsamında yöresel tavırların değerlendirilmesi. *Art-e Sanat Dergisi*, 7(13), 129-148. <https://doi.org/10.21602/sgsfsd.69475>
- Kürklü, E. (2010). *Flüt öğretiminde kullanılan öğretim yöntemlerinin konulara göre etkililiğinin değerlendirilmesi* (Tez No. 277996) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi
- Kurtaslan Yıldırım, H. (2016). Türkçe flüt metotlarının incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi* (68), 117-134. https://dergipark.org.tr/tr/pub/sosekev/issue/71359/1147357#article_cite
- Kurtaslan, H. (2004). *Anadolu güzel sanatlar liselerinde çalgı (yan flüt) eğitimi müfredat programında belirtilen dil teknikleri öğretiminin incelenmesi üzerine bir çalışma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Kurtaslan, H., & Ergan M. (2011). Flüt öğretiminde kullanılan dil teknikleri üzerine bir inceleme. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 236-249. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/186571>
- Öner, A. (2011). *Geleneksel Türk müziği öğelerinin flüt eğitiminde kullanılmasına yönelik bir model önerisi* (Tez No. 300584) [Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Özkasnaklı, U. (2024). Gitar eğitimi ve eşikleme dersine yönelik materyal önerisi ve uygulamaları (Tez No. 841670) [Doktora tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Pietersen, I. K. (2010). *A structured teaching approach to extended flute techniques at pre-tertiary level* [Unpublished master's thesis]. University of Cape Town. https://open.uct.ac.za/bitstream/handle/11427/11717/thesis_hum_2010_pietersen_i_k.pdf;jsessionid=9AE866C21F2E8282093A1533BFEB77FB?sequence=1
- Seçkin, E. M. (2020). Flüt icracılığında artikülasyonların teknik açıdan çalınış biçimleri ve örnekler. *The Journal of Kesit Academy*, 55(22), 304-313. <http://dx.doi.org/10.29228/kesit.41494>
- Şenol Sakin, A. (2018). Use of extended flute techniques in flute education in Turkey. *Highereducation Studies*, 8(1), 1-8. <https://doi.org/10.5539/hes.v8n1p1>
- Soycan, M. (2021). Türkiye'de 2010-2020 yılları arasında yapılan flüt konulu lisansüstü tezlerin incelenmesi: İçerik analizi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41(3), 2153-2187. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1642017>
- Tavşancılı, E., & Aslan, E. A. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri*. Epsilon.
- Toff, N. (2012). *The flute book a complete guide for students and performers*. Oxford University Press.
- Üstün, E. (2012). Flüt eğitiminde temel beceriler ve dil teknikleri. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 1(1), 103-122. <https://doi.org/10.7816/idil-01-01-07>
- Üstün, E., & Özçimen, A. (2012). Türkiye'de müzik öğretmeni yetiştiren anabilim dallarında verilen flüt eğitiminde karşılaşılan teknik problemlerin incelenmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 72-99. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/186534>
- Wye, T. (2014). *Trevor Wye practice book 2 for the flute: Technique*. Hal Leonard Publishing Corporation.
- Yapalı, Y. (2015). *Ülkemizde flüt ve flüt eğitimi alanlarında yapılan lisansüstü tezlerinin incelenmesi (1987-2014)* (Tez No. 407629) [Yüksek lisans tezi, Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Yayla, A. (2000). *Güzel sanatlar eğitimi bölümü müzik eğitimi anabilim dalı flüt eğitiminde öğrencilerin psikomotor alan hedef ve davranışlara ulaşma düzeyleri* (Tez No. 94504) [Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi.
- Yıldız, A. (2022). Mesleki trombon eğitimi ve Türkiye'deki konservatuvarlarda uygulanan ortaokul ve lise düzeyi trombon eğitiminin incelenmesi (Tez No. 751721) [Sanatta yeterlilik tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.